

VEDLEGG 1- Rammefaktorer

1. Politiske ambisjoner i Trøndelag

[Trøndelagsplanen](#) og [Kompetansestrategien](#) er to sentrale dokumenter for Trøndelags ambisjoner for videregående opplæring, samfunnsaktørrollen og kompetansestrategisk tilnærming. Med bakgrunn i ambisjonene i overnevnte dokument vedtok fylkestinget juni 2021 FT 56/21 reviderte målsettinger¹ for planleggingen av opplæringstilbudet i Trøndelag.

2. Ungdomsopplæringen

2.1. Regelverk – nytt uavklart som kan ha betydning for dimensjonering

2.1.1. Fullføringsreformen for ungdommer

Rett til å få opplæring i fag som ikke er bestått i en ellers fullført videregående opplæring – rundt 500 per årskull i Trøndelag. Kilde: Kunnskapsdepartementet.

I de 500 inngår lærlinger og lære kandidater som *ikke har bestått fag/svenneprøve* eller ikke har kunne gå opp til denne grunnet ikke beståtte fag fra Vg1 eller Vg2 eller ikke møtt/ikke meldt opp til fag/svenneprøve. Lærlingene kan ikke ha mer enn 2 ikke bestått ellers kan de ikke meldes opp til fagprøven.

Ungdommene vil trenge opplæring i de fagene som ikke er bestått og omgjort til heltidsekvivalenter vil dette tilsvare muligens 50 – 60 elever, med en overvekt på fellesfag. Det er ikke alle som vil ønske å ta mer opplæring etter fullført opplæring. I en overgangsperiode kan behovet for plass være høyere, dvs. ved innføringen av rettigheten.

Skolene har allerede i dag igangsatt en rekke tiltak for å fange opp elever med stryk/ikke vurdering. IKO, sommerskole, nettskole, hospitering, utsatt og ny prøve mm er tiltak som benyttes for å gi nødvendig opplæring for å bestå fag. Les mer om dette på våre hjemmesider: [Fullføringsreformen - Trøndelag fylkeskommune \(trondelagfylke.no\)](https://www.trondelagfylke.no/Fullforingsreformen-Trondelag-fylkeskommune)

2.1.2. Gjeldende opplæringslov (§3-1)

«Søkjarar har rett til inntak til eitt av tre alternative utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 som dei har søkt på, og til to års vidaregåande opplæring innanfor utdanningsprogrammet.»

Bestemmelsen ovenfor regulerer fylkeskommunens handlefrihet i balansen mellom arbeidslivets behov og søkerens ønsker.

Ungdommer kan søke om å ta ut retten til videregående opplæring på samme vilkår som voksne søkere. Det gir andre muligheter for å tilrettelegge opplæringen enn innenfor ungdomsopplæringen.

2.1.3. Ny opplæringslov

- Sendt ut på høring i slutten av august 2021 basert på fullføringsreformen.
- Les mer her: [Ny opplæringslov 2023 \(udir.no\)](https://www.udir.no/ny-opplæringslov-2023)

¹ [Framtidas skole - Skolebruksplan 2](#)

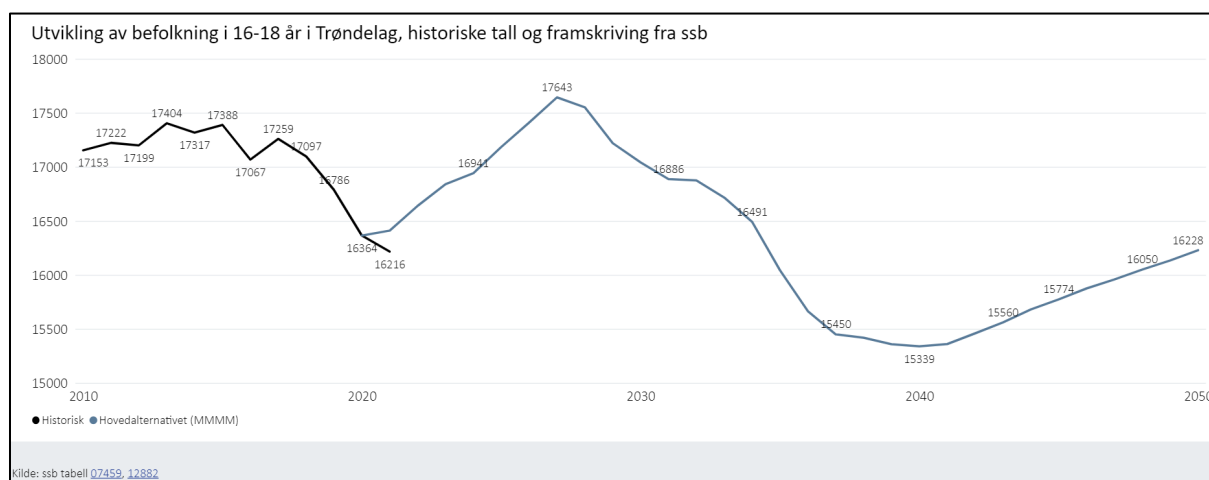
2.2. Befolkningsutvikling

2.2.1. Generelle trekk

Siden 2015 har vi hatt en betydelig nedgang i antall 16-18 åringer i Trøndelag. Dette gir en permanent endring i størrelsesforholdet mellom Trondheim og resten av Trøndelag.

Siste befolkningsprognose fra SSB som kom august 2020 tilsier at antall 16-18 åringer øker i Trøndelag hvert år fram mot 2027. Men denne veksten kommer hovedsakelig i Trondheim. For Trøndelag utenom Trondheim forventes elevtallsnedgang i 2021 og 2022, før vi får en liten økning fram mot 2027. Denne økningen er liten, og mye av økningen kommer i Orkdalsregionen og kysten i sør.

Etter 2027 ser det ut blir en stor nedgang i antall 16-18 åringer i Trøndelag. Denne nedgangen gjelder både for Trondheim og resten av Trøndelag. Men nedgangen er størst i Trøndelag utenom Trondheim. Og nedgangen ser ut til å stoppe for Trondheim sin del etter 2035.

2.2.2. Elevtallsutvikling – hentet fra utfordringsdokumentet for 2022

Fylkeskommunen står ovenfor store omstillinger grunnet skjev befolkningsutvikling innenfor trange økonomiske rammer.

Region	2015	2020	2021	2025	2027	2030	2035	2040	Utvikling
Namdalen	1 589	1 475	1 410	1 342	1 380	1 348	1 205	1 131	
Innherred	2 922	2 659	2 574	2 652	2 678	2 552	2 398	2 256	
Fosen	1 035	942	928	907	883	870	822	771	
Værnes	2 038	1 927	1 823	1 881	1 896	1 840	1 718	1 619	
Trøndelag Sør	1 656	1 475	1 436	1 413	1 445	1 434	1 366	1 286	
Orkdal	1 713	1 530	1 498	1 644	1 691	1 593	1 516	1 418	
Trøndelag u.trd	10 811	9 898	9 551	9 721	9 845	9 529	8 917	8 369	
Trondheim	6 577	6 466	6 859	7 463	7 798	7 512	7 126	6 970	
Trøndelag	17 388	16 364	16 410	17 184	17 643	17 041	16 043	15 339	

(Kilde: Trøndelag i tall utarbeidet på bakgrunn av SSBs middels prognose fra 2020.)

Værnes-regionen og Innherred: Vi gjør oppmerksom på at Frosta kommune inngår i begge regionene.

Fosen og Namdalsregionen. Osen kommune inngår i begge regionene.

I Trøndelag Sør inngår kommunene Holtålen, Melhus, Midtre Gauldal, Oppdal, Rennebu og Røros, mens kommunene Frøya, Heim, Hitra, Orkland, Rindal og Skaun utgjør Orkdalsregionen.

2.2.3. Usikkerhet i prognosene fra SSB (Ikke en del av utfordringsdokumentet)

Det ligger inne en metodisk svakhet i SSB's og Trondheim kommunes prognoser for antall 18 – åringer. Det vil komme et notat fra avdeling plan – og næring TRFK med bistand fra Trondheim kommune. Dette justerer ned forventet vekst i antall 18- åringer for Trondheim kommune. Feilen ligger i at flyttemønsteret for 19- åringer, som flytter til Trondheim for å begynne på universitetet, også er lagt til grunn for tilflytting av 18 – åringer.

SSB legger til grunn gjennomsnittsberegning for tilflytting fra utlandet. Det er imidlertid store usikkerheter knyttet til disse tallene, da innflyttingen påvirkes bl.a av konflikter og klimakriser. Det vises til erfaringene fra 2015. Den er også avhengig av politiske prioriteringer, jf. forhandlinger om antall kvoteflyktninger mm mellom regjeringspartiene/Stortinget og kommunenes vilje og evne til å bidra til bosetting av flyktninger.

2.3. Ressurstilgang

Den «skjeve» befolkningsutviklingen i Trøndelag betyr overføring av ressurser mellom regioner. Det er utfordrende å skalere ned ressursbruken i takt med nedgangen i elevtall uten større tilbudsendringer eller tilpasning av arealbruk. Ut ifra ressurstilodelingsmodellen får skolene tildeling i forhold til antall tildelte elevplasser. Dersom antall elevplasser reduseres grunnet fallende elevtall, går ikke kostnadene til drift av det enkelte opplæringstilbudet ned tilsvarende. Det er derfor nødvendig å ta bort et eller flere tilbud for å redusere kostnadene tilsvarende nedgangen i tildeling.

Kostnadene til renhold og oppvarming reduseres ikke nevneverdig dersom det er en eller to færre elever i klassene. Skolene må selge eller leie ut deler av arealet før kostnadene til drift av skolen kan reduseres.

Når antall 16-18 åringer i regionen reduseres, vil tilførselen av arbeidskraft i regionen begrenses. For å opprettholde tilførsel av arbeidskraft er det nødvendig med tilstrekkelig mobilitet fra områder med vekst eller erstatte ungdommene med voksne arbeidssøkere. Etter- og videreutdanning av voksne vil kunne bidra til i større grad å benytte arbeidskraftreserven i de ulike regionene.

2.4. Økonomi og strategier for løsning

2.4.1. Rammetildelingen til utdanning – perspektiv fire år – økonomiplanen for 2021

Avdeling for utdanning har for 2021 en driftsramme på 2 997,6 millioner kroner. Avdeling for utdanning inkluderer alle videregående skoler og høyere yrkesfaglig utdanning i Trøndelag fylkeskommune, samt fagseksjonene under fylkesdirektør for utdanning.

Avdeling for utdanning gjelder i all hovedsak tjenesteområde opplæring. Men avdelingen har noe midler knyttet til tjenesteområde kollektivtrafikk pga ledsager til skoleskysst.

Tjenesteområde/Avdeling (1000 kroner)	Bud 2020	Bud 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Kollektivtrafikk	659	666	664	664	664
Opplæring	2 966 794	2 996 965	2 994 170	2 992 576	2 992 576
Utdanning	2 967 453	2 997 631	2 994 834	2 993 240	2 993 240

Hoveddelen av økonomien er ressurstildelingen til de videregående skolene. Det er en ujevn elevtallsutvikling i Trøndelag i årene framover. Det er særlig fra 2023 at sektoren får store økonomiske utfordringer grunnet dette. Utfordringene i 2023 og 2024 løses ved å velge mellom ulike strategier:

1. Omprioritering av fylkeskommunens midler i 2023 og 2024.
2. Reduksjon av opplæringstilbudet og/eller reduksjon av antall skoler.
3. En kombinasjon av disse strategiene.

Det er forskjell mellom rammen som tildeles utdanning og den tildelingen skolene får. Den tildelte rammen til utdanning skal bl.a. dekke leiekostnader og tilskudd til lærebedrifter. Dette utgjør betydelige beløp.

2.4.2. Betalt kapasitet – vedlegg økonomiplanen

Se side 36 i økonomiplanen (FT juni 2021)– sortering må endres i forhold til ny regioninndeling

Region	Skole / Antall kapasitetsplasser	Betalt kapasitet per skoleår								Framtidig plassall - framskrevet ut fra antall 16 - 18				
		14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21	21-22	2025	2027	2030	2035	2040
Fosen	Fosen videregående skole	351	320	326	341	347	309	297	274					
Fosen	Johan Bojer videregående skole, sko	104	94	114	101	107	115	103	101					
Fosen	Johan Bojer videregående skole, sko	171	145	144	152	151	159	156	155					
Fosen	Årjord videregående skole	159	153	162	163	157	161	141	130					
	Sum Fosen	785	712	746	757	762	744	697	660	645	628	619	585	548
Innherred	Inderøy videregående skole	229	236	231	235	211	214	206	191					
Innherred	Levanger videregående skole	789	752	732	782	754	724	685	665					
Innherred	Mære landbruksskole	151	149	144	159	145	161	180	211					
Innherred	Stekjer videregående skole	1058	1 054	1 036	1 043	970	968	885	931					
Innherred	Verdal videregående skole	617	561	544	532	536	533	570	557					
	Sum Innherred	2 844	2 752	2 687	2 751	2 616	2 600	2 526	2 555	2 632	2 739	2 715	2 530	2 217
Namdalen	Grong videregående skole	322	301	303	315	313	336	313	298					
Namdalen	Olav Duun videregående skole	817	774	815	788	789	754	734	678					
Namdalen	Ytre Namdal videregående skole	296	307	301	293	283	267	272	249					
	Sum Namdalen	1 435	1 382	1 419	1 396	1 385	1 357	1 319	1 225	1 166	1 199	1 171	1 047	983
Orkland	Guri Kunna videregående skole	378	354	356	350	325	306	292	296					
Orkland	Kyrksæterøra videregående skole	181	169	194	173	147	136	124	125					
Orkland	Meldal videregående skole	268	261	301	281	257	264	257	236					
Orkland	Orkdal videregående skole	478	500	467	423	408	370	395	401					
	Sum Orkland	1 305	1 284	1 318	1 227	1 137	1 076	1 068	1 058	1 161	1 194	1 125	1 071	1 001
Trondheim	Byåsen videregående skole	1038	1 019	1 050	1 041	1 075	1050	1067	1067					
Trondheim	Charlottenlund vgs skole	1248	1 215	1 175	1 167	1 182	1 118	1 186	1205					
Trondheim	Heimdal videregående skole	708	728	699	709	833	831	857	876					
Trondheim	Skjetlein videregående skole	319	302	317	329	333	338	366	350					
Trondheim	Strinda videregående skole	1074	1 067	1 075	1 061	1 074	1060	1100	1118					
Trondheim	Thora Storm videregående skole	851	847	897	921	924	907	908	890					
Trondheim	Tiller videregående skole	754	713	755	715	598	585	622	669					
Trondheim	Trondheim Katedralskole	670	655	674	646	636	655	677	673					
	Sum Trondheim	6662	6 546	6 642	6 589	6 655	6 544	6 783	6 848	7 451	7 785	7 500	7 115	6 959
Trøndelag Sør	Gauldal videregående skole	354	339	342	311	344	322	313	295					
Trøndelag Sør	Melhus videregående skole	536	534	562	519	523	460	483	452					
Trøndelag Sør	Oppdal videregående skole	291	252	287	257	266	288	258	255					
Trøndelag Sør	Røros videregående skole	278	273	278	231	191	206	222	224					
	Sum Trøndelag Sør	1 459	1 398	1 469	1 318	1 324	1 276	1 276	1 226	1 206	1 234	1 224	1 166	1 098
Værnes	Malvik videregående skole	471	416	454	448	435	453	441	419					
Værnes	Meråker videregående skole	182	176	194	203	197	176	159	162					
Værnes	Ole Vig videregående skole	985	1 014	1 016	1 025	978	1010	1001	978					
Værnes	Selbu videregående skole	108	111	112	126	110	121	123	114					
	Sum Værnes	1 746	1 717	1 776	1 802	1 720	1 760	1 724	1 673	1 726	1 740	1 689	1 577	1 486
	Sum Trøndelag	16 236	15 791	16 057	15 840	15 599	15 357	15 393	15 245	15 988	16 519	16 043	15 089	14 292

- Tabell 1 er en enkel framskrivning som viser hvilken retning utviklingen i antall elever vil gå i løpet av perioden fram mot 2040 i de ulike regionene (summert til høyre i tabellen)
- Den baserer seg på at regionen elevtall utvikler seg i samme takt som endringen i antall 16 – 18 åringer
 - o I perioder med elevnedgang vil dette nok overvurdere antallet elever i region. For å få satt i gang tilbud er det ønskelig å ha et minimum antall elever i hver gruppe.

2.4.3. En angivelse av tildeling til skolene i årene framover:

Tabellen 2 nedenfor viser tildeling til skolene fordelt på region og overgangsordningen fordelt på region basert på Ressurstilodelingsmodellen fra juni 2021

Ressurstilodelingsmodellen - tildeling per reion i hele tusen kr									
Regioner	Sum av Ramme versjon 16.8.21, skoleåret 21/22	Sum av Overgang År 2022	Sum av Overgang År 2023	2021 - korigert for overgangsordning	2025	2027	2030	2035	2040
Felles utgifter/nettskole	48695	-	-	48 695					
Fosen	106510	747	188	105 575	103 186	100455	98976	93515	87713
Innhherred	391336	3 632	1 398	386 306	398 013	401915	383005	359892	338581
Namdalen	179501	1 918	745	176 838	168 309	173075	169062	151127	141846
Orkdalsregionen	169423	49	-	169 374	185 882	191196	180115	171409	160329
Trondheim	873613	- 1 264	-	874 877	951 918	994648	958168	908933	889035
Trøndelag Sør	180072	- 868	-	180 940	178 042	182074	180688	172120	162040
Vernes	276803	- 260	84	276 979	285 791	288070	279562	261026	245984
Totalsum	2 219 740	3 955	2 415	2 219 584	2 271 140	2 331 433	2 249 576	2 118 023	2025528

Overgangsordningen er utformet slik at skoler skal få tid til å tilpasse seg et nytt driftsnivå. I løpet av 2023 vil tildelingen til alle skolene kun være basert på ny ressurstilodelingsmodell.

Endring i tildeling ovenfor er basert på forventet endring i elevtall/plantall – skalert ned/opp ut fra endring i antall ungdommer i regionen (se tabell 1 ovenfor). Det er en forenklet beskrivelse av virkningen av modellen, men gir en angivelse av størrelsesorden på endringene.

Tabell 3 nedenfor viser betaling for ledig kapasitet per region – Forvaltning, drift og vedlikeholdskostnader (FDV)

Fvd - kostnader knyttet til ledige plasser i hele tusen kr.												
Regioner	"Ledige plasser 21-22"	Kostnad	"Ledige plasser 2025"	Kostnad	"Ledige plasser 2027"	Kostnad	"Ledige plasser 2030"	Kostnad	"Ledige plasser 2035"	Kostnad	"Ledige plasser 2040"	Kostnad
Felles utgifter/nettskole												
Fosen	125	1 500	140	1 679	157	1 884	166	1 995	200	2 405	237	2 840
Innhherred	289	3 468	212	2 539	105	1 263	129	1 543	314	3 771	627	7 522
Namdalen	210	2 520	269	3 229	236	2 833	264	3 166	388	4 657	452	5 429
Orkdalsregionen	247	2 964	144	1 727	111	1 328	180	2 159	234	2 811	304	3 642
Trondheim	- 186	- 2 232	- 789	- 9 468	- 1 123	- 13 482	- 838	- 10 055	- 453	- 5 431	- 297	- 3 562
Trøndelag Sør	233	2 796	253	3 032	225	2 704	235	2 816	293	3 513	361	4 333
Vernes	73	876	20	237	6	72	57	689	169	2 032	260	3 123
Totalsum	991	11 892	248	2 974	- 283	- 3 398	193	2 314	1 147	13 759	1 944	23 326

Ledig kapasitet er forskjellen mellom betalt kapasitet i skoleårene 2013/15 og 2021/22. Den fysiske ledige kapasiteten vil normalt være høyere. Tallene ovenfor viser at ledig kapasitet koster også i form av forvaltning, drift og vedlikeholdskostnader. Kostnadene til renhold, oppvarming og vedlikehold påvirkes i mindre grad av antall elever ved skolen.

Kostnad til FDV per hundre elever er estimert til 1,2 – 1,4 mill kr per år. De estimerte kostnadene sammen med endringene i elevtallet benyttes til estimer FDV -kostnaden ved ledig kapasitet.

Eksemplet ovenfor gir ikke de eksakte kostnaden, men er tatt med for at høringsinstansene skal ha en forståelse av omfanget merkostnadene. Kostnadene er fordelt i henhold til region inndelingen i økonomiplanen. De skal i hovedsak følge regionrådsinndelingen, jfr. kap 2.4. I Trondheim er merkostnadene negative. Det betyr at kostnadene til forvaltning, drift og vedlikehold av skolebygg bør økes.

2.4.4. Planlagte investeringer i regionene:

Skoleinvesteringer 1000 kroner	Budsjett		Økonomiplan	
	2021	2022	2023	2024
Johan Bojer vgs, skolebygg	50 000	100 000	104 000	-
Tiller videregående skole	193 500	82 500	-	-
Verdal - forskjøvet, ett trinn (318,2 mill etter 2024)	2 600	-	-	-
Trondheim Katedralskole	50 000	60 000	119 200	105 000
Trondheim øst - ny skole	36 300	160 000	250 000	111 500
Åfjord vgs - nytt	36 000	45 000	-	-
Guri Kunna vgs gard.Frøya	3 000	-	-	-
Guri Kunna vgs avd Hitra	-	14 900	-	-
Meråker vgs kjøp	55 000	-	-	-
Kyrksæterøra vgs	-	15 300	-	-
Melhus vgs (600 elever+sammenh. 800) (181,7 mill etter 2024)	5 000	45 000	60 000	80 000
Olav Duun - utviklingsplan/realisering/midl.bygg (490 mill etter 2024)	-	-	-	-
Oppdal videreg skole	35 000	59 000	-	-
Saupstad, ombygging midl Trh Øst	7 000	-	-	-
Charlottenlund vgs, ombygging elevvekst	-	-	-	20 000
Fagfornyelse vg1/vg2	50 000	-	-	-
Energi- og miljøinv. 2015-21 (EMI)	25 000	25 000	25 000	25 000
Bedre skolebygg/ped. Oppgradering (BSB)	-	10 000	10 000	10 000
Teknisk oppgradering skolebygg (TEKOPP)	25 000	25 000	20 000	10 000
Nybygging, ombygging og påbygging	573 400	641 700	588 200	361 500
Skolebruksplan TRFK	3 000	2 000	2 000	2 000
Utvikling av bygning	3 000	2 000	2 000	2 000
Skoleinvesteringer	576 400	643 700	590 200	363 500

Finansiering skoleinvesteringer 1000 kroner	Budsjett		Økonomiplan	
	2021	2022	2023	2024
Momskompensasjon	-103 750	-115 870	-106 240	-65 430
Salg bygninger	-	-37 800	-20 000	-94 000
Låneopptak	-472 650	-490 030	-463 960	-204 070
Sum finansiering	-576 400	-643 700	-590 200	-363 500

Investeringer fordelt på prosjektområder	Langtidsbudsjett			
	2025	2026	2027	2028
Verdal - forskjøvet, ett trinn	100 000	100 000	118 200	-
Olav Duun - utviklingsplan/realisering/midl.bygg	20 000	160 000	160 000	150 000
Melhus vgs (600 elever+sammenh. 800)	61 700	120 000	-	-
Sum brutto investering	181 700	380 000	278 200	150 000

3. Voksenopplæring

3.1. Regelverk

Fylkeskommunens ansvar for å gi voksne søkere videregående opplæring er hjemlet i opplæringsloven § 4 A-3.

I Trøndelag er det utviklet egen modell for dette arbeidet slik som vist over og i tillegg er det utviklet et eget mål for området: «Trøndelag fylkeskommune skal Trøndelag fylkeskommune skal gi voksne søkere veiledning, og fleksible og desentraliserte opplæringstilbud til voksne med rett.

Tilbudet skal ta utgangspunkt i den voksnes livssituasjon og realkompetanse.»

3.2. Politiske vedtak

Hovedutvalg for utdanning gjorde vedtak om bruken av gjeldende modell for innfrielse av voksnes rett i Trøndelag den 07.02.19. Før den tid hadde de to trønderfylkene ulike modeller for voksenopplæringen. Etter nesten to skoleårs drift i felles modell ble det gjennomført en planlagt evaluering.

Stortinget har også vedtatt en fullføringsreform og i tillegg nå i høst sendt ut høring på ny opplæringslov. Her vil bl.a. de første insitamentene i fullføringsreformen bli synlige. Den konkrete innretningen er foreløpig uklar, men den vil gi mange flere voksne en rett til videregående opplæring samtidig med at rettighetene utvides. Noen eksempler:

- Utvide retten til videregående opplæring slik at den gjelder fram til oppnådd studie, eller yrkeskompetanse.
- Innføre rett til å søke om opplæring mot tre prioriterte sluttkompetanser.
- Innføre rett til rekvalifisering.
- Innføre rett til opplæring i norsk tegnspråk og punktskrift.
- Innføre rett til individuell tilrettelegging, men noe mer begrenset enn for unge.
- Innføre rett til særskilt språkopplæring som forberedende opplæring.
- Innføre rett til påbygg til generell studiekompetanse etter fullført yrkesfag fra 19 år.
- Gi voksne, fra de er 19 år, rett til å fullføre og bestå i voksenopplæringen.
- Øke antallet på ordningen Fagbrev på jobb. Voksne som er i et arbeidsforhold og ønsker opplæring mot yrkeskompetanse i den bedriften.
- Økt bruk av realkompetansevurdering og utarbeide et nasjonalt rammeverk.

Ovennevnte evaluering, fullføringsreform og pågående lovendringer vil sammen med andre pågående utviklingsoppgaver vil nødvendigvis påvirke de operative prinsippene. Noen av disse er: Erfaringer fra Utdanningsløftet, erfaringen fra Innherredspiloten om offentlig-offentlig samarbeid med NAV, utarbeide en ny modell for al videregående opplæring for voksne (inkludert ressursentervirksomheten) samt videreutvikling av tilbudet i nettskolen.

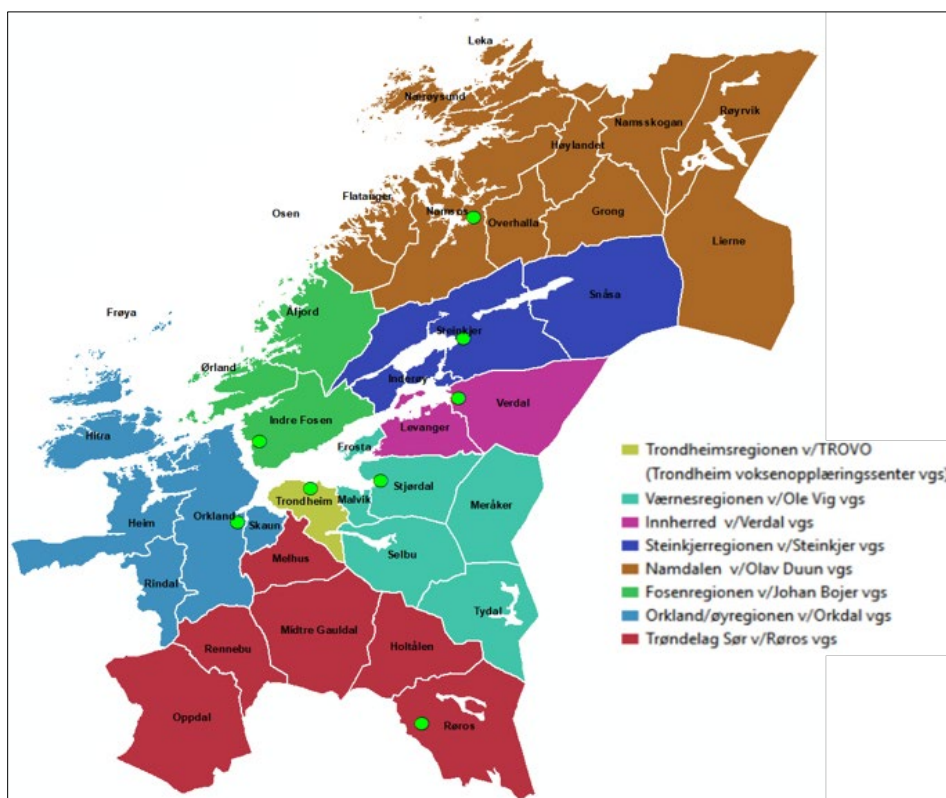
Fylkeskommunen blir med dette utfordret på hvordan all videregående opplæring for voksne skal organiseres framover. En stor utvidelse av retten vil utfordre fylkeskommunen på å ha videregående skoler som har kompetanse på videregående opplæring for voksne, ulike fagpersoner og pedagogisk personale, lokaler/verksted/utstyr og ikke økonomi til å ivareta økningen

3.3. Regionskoler og antall deltakere

Trøndelag er delt inn i åtte regioner hvor det i hver region er en videregående skole som har ansvaret for å gjennomføre voksenopplæringstilbudene. Disse kalles koordineringsskoler og skal i samarbeid med de andre videregående skolene i sin region gi voksne søkere veiledning, rettsvurdering, realkompetansevurdering, opplæring og dokumentasjon. I Trondheim er det tre av de videregående skolene som er samarbeidsskoler for Trondheim voksenopplæringsssenter vgs. Det har imidlertid vært noen utfordringer knyttet til kapasitet hos disse skolene så flere andre videregående skoler i Trondheim har bidratt med samarbeid om voksenopplæring.

Trøndelag nettskole bidrar også på voksenopplæringen og har fra og med inneværende skoleår tilbud om nettopplæring innen alle fellesfagene som dekker kravet til generell studiekompetanse.

Regioninndeling hvor koordineringsskolene er markert i hver region:

Antall deltakere som har gjennomført opplæring i et eller flere fag pr. skoleår, pr. region:

Skoler	Skoleår		
	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Olav Duun vgs	224	205	234
Steinkjer vgs	351	274	249
Verdal vgs	260	278	205
Ole Vig vgs	48	60	98
Trondheim voksenopplæringsssenter vgs	348	238	565
Røros vgs	110	33	84
Orkdal vgs	52	56	168
Johan Bojer vgs	58	0	42
Sum	1451	1144	1659

Tallene for inneværende skoleår inneholder antallet deltakere som startet høsten 2021 og inkluderer de som er tatt inn med bakgrunn i midlertidige nasjonale midler. Mellom 80 og 90 % av deltakerne med voksenrett som er minoritetsspråklige.

3.4. Økonomi

I de to skoleårene hvor Trøndelag har hatt en felles modell for innfrielse av voksnes rett til videregående opplæring har det vært budsjettet med ca. 32 millioner til administrering og gjennomføring av opplæringen. Med denne økonomiske rammen har det ikke vært rom til å ta inn søkere uten voksenrett utover å fylle opp ledige plasser i allerede etablerte grupper. Voksenopplæringstilbudene skal tilpasses voksnes livssituasjon og handler i og hovedsak om tilpasning av tid, sted, progresjon samt kombinasjon av jobb/skole og omsorgsoppgaver/skole. Antall deltakere delt på avsatte midler viser at en voksen deltaker koster i gjennomsnitt mellom kr 20 – 25.000,-. Det er forskjell på de ulike fagenes egenart og behov for lærerstyrte timer, men dette beløpet skal dekke både skolens administrative oppgaver samt gjennomføring og dokumentasjon av opplæringstilbudet.

Inneværende skoleår er voksenopplæringsområdet styrket med midlertidige nasjonale midler via Utdanningsløftet slik at nesten 400 søkere uten voksenrett også ble tatt inn til opplæring.

Det er utarbeidet en egen modell for fordeling av midler basert på søkertall og deltakertall. I tillegg er det normtall for omfang på opplæringen i de ulike utdanningsprogrammene/ fagene. Egenandeler for salg av tjenester er også felles for hele fylket. F.eks. egenandel for søkere uten voksenrett for å få realkompetansevurdering.

4. Høyere yrkesfaglig utdanning

4.1. Om høyere yrkesfaglig utdanning

Etter lov om høyere yrkesfaglig utdanning skal fylkeskommunene sørge for at det tilbys høyere yrkesfaglig utdanning, også kjent som fagskoleutdanning, i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt. Slike utdanninger gis av fagskoler. Slike utdanninger ligger på nivå over videregående opplæring og skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Høyere yrkesfaglig utdanning skal være praksisnær og imøtekomme behovet for kvalifisert arbeidskraft i samfunnet og bygge på kunnskap og erfaring fra ett eller flere yrkesfelt og være i samsvar med relevante pedagogiske, etiske, kunstfaglige og vitenskapelige prinsipper.

4.2. Tilskudd og prioriteringer

Fylkeskommunene er ansvarlig for å tildele driftstilskudd til fagskolene for at de skal kunne tilby utdanninger i tråd med kompetansebehovet innenfor de føringer som nasjonale myndigheter og Fylkestinget til enhver tid gir.

Høyere yrkesfaglige utdanninger skal være forankret i arbeidslivets kompetansebehov og i regionale og/eller nasjonale strategier, men også tilpasset arbeidslivets behov med tanke på organisering og faglig innhold.

Fylkestinget i Trøndelag vedtar årlig prioriteringer, prinsipper og kriterier for tilskuddsforvaltningen. For 2022 har Fylkestinget i sak [FT 59/21](#) vedtatt at følgende fagområder skal prioriteres ved tildeling av tilskudd:

1. Helse, omsorg og oppvekst
2. tekniske fagområder
3. Maritim, havbruk/marin sektor
4. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi, inkl. digitalisering, automatisering og robotisering
5. Det grønne skiftet

Det er også åpnet for at det kan gis tilskudd til utdanningstilbud på andre områder enn disse dersom samfunnsmessige endringer knyttet til kompetansebehov skulle tilsi det.

Følgende forhold vil bli tillagt vekt ved vurdering av hvilke utdanninger og skoler som skal gis tilskudd:

1. Høyere yrkesfaglige utdanninger det søkes tilskudd til må være akkrediterte av NOKUT eller bli gitt av en fagskole med fagområdeakkreditering innenfor det aktuelle fagområdet.
2. Utdanningen er forankret i arbeidslivets kompetansebehov og i regionale og/eller nasjonale strategier
3. Utdanningen er tilpasset arbeidslivets behov, både med tanke på faglig innhold og organisering
4. Utdanningen legger opp til kontakt og samarbeid mellom studenter og arbeidsliv i løpet av studietiden
5. Fagskolen utdanner kandidater som kan gå rett inn i yrkeslivet, med den praktiske og teoretiske kunnskapen som det er behov for i det enkelte yrket
6. Utdanningen sikrer gode vilkår for studentene
7. Utdanningen er tilpasset det å ha jobb under studiet og at studentene kan gjennomføre studiet i nærheten av eget bosted
8. Fagskolen er åpen og villig til utvikling og å til å dele erfaringer
9. Fagmiljøene ved fagskolen har tilstrekkelig faglig styrke, kvalitet og soliditet
10. Fagskolen har utviklings- og omstillingsevne

4.3. Fagskolene

I 2021 er det i alt 12 fagskoler som tilbyr høyere yrkesfaglig utdanning. Åtte av disse er private/ideelle skoler og to er offentlige fagskoler med organisatorisk tilhørighet i andre deler av landet. I tillegg eier fylkeskommunen Trøndelag høyere yrkesfagskole (THYF).

THYF har 7 studiesteder spredd over store deler av fylket, og tilbyr også utdanninger i deler av fylket hvor skolen ikke har egne avdelinger. De private/ideelle fagskolene er primært lokalisert i Trondheimsområdet, men har likevel noen tilbud i andre deler av fylket. De to ikke-trønderske offentlige fagskolene tilbyr utdanninger henholdsvis på Røros og Steinkjer.

4.4. Forvaltningsordning

Fra 2020 er det innført en ny forvaltningsordning i Trøndelag som ivaretar nasjonale føringer om likeverdig behandling av fylkeskommunens egen fagskole og andre fagskoler når det gjelder fordeling av statlige midler til høyere yrkesfaglig utdanning. Disse er innarbeidet i Fylkestingets føringer om prioriteringer, prinsipper og kriterier.

De statlig økonomiske rammene for driftstilskudd til fagskolene har økt de siste årene, se tabellen nedenfor:

Statlig driftstilskudd	2018	2019	2020	2021
Nasjonalt	629 068 000	725 350 000	834 672 000	987 603 000
Trøndelag	61 031 000	63 384 000	77 582 000	101 717 000

Statlig driftstilskudd til høyere yrkesfaglig utdanning 2018 – 2021

I tillegg tildeler Fylkestinget et fylkeskommunalt driftstilskudd til THYF. For 2021 er dette tilskuddet på 12,1 mill. kr.

5. Skolebygg/arealbruk

5.1. Regelverk

5.1.1. Plan- og bygningsloven (PBL) og Forskrift om tekniske krav til byggverk (TEK)

Plan- og bygningsloven er sentral for all arealforvaltning og byggevirksomhet i Norge. Dagens plan- og bygningslov ble vedtatt i 2008 og sentrale deler av loven ble oppdatert i 2010. Loven gjelder for planlegging av arealbruk og for byggesaksbehandling. Lovens formål er å særlig fremme bærekraftig utvikling, samordne offentlige oppgaver, sikre at byggetiltak blir i samsvar med lovgivningen og sikre at saksbehandlingen blir forsvarlig med bl.a. muligheter for medvirkning.

Forskrift om tekniske krav til byggverk har til formål å sikre at tiltak planlegges, prosjekteres og utføres ut fra hensyn til god visuell kvalitet, universell utforming og slik at tiltaket oppfyller tekniske krav til helse, miljø og sikkerhet og energi. Forskriften er hjemlet i Plan- og bygningsloven og trådte i kraft 1. juli 2017. Byggteknisk forskrift inneholder nærmere utdypning og utfylling av bestemmelser i plan- og bygningsloven. Forskriften er delt i fire deler og delene har regler ikke bare om tekniske krav til selve byggverket, men også om dokumentasjon, tomteutnytting, naturpåkjenninger, uteareal, installasjoner og løfteinnretninger.

5.1.2. Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i og i medhold av arbeidsmiljøloven blir overholdt.

Arbeidsmiljøloven skal sikre et godt arbeidsmiljø og et beste mulig samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Dette omfatter beskyttelse mot fysiske og psykiske skader, samt verneutstyr, yrkeshygiene, velferdsstandarder og liknende. Arbeidsmiljøloven beskriver også arbeidstakers rett og plikt til medvirkning.

Arbeidstilsynet håndhever også arbeidsplassforskriften, maskinforskriften og byggherreforskriften.

Arbeidsplassforskriftens formål er å sikre at arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd ivaretas ved at arbeidsplasser og arbeidslokaler tilrettelegges og utformes i forhold til arbeidet som utføres, den enkelte arbeidstaker og til særskilte risikoforhold.

Maskinforskriften omfatter grunnleggende helse- og sikkerhetskrav for maskiner og utstyr. Denne forskriften legger rammer for utforming og innredning av verkstedene knyttet til ulike utdanningsprogram.

Byggherreforskriftens formål er å verne arbeidstakerne mot farer ved at det tas hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser i forbindelse med planlegging, prosjektering og utførelse av bygge- eller anleggsarbeider.

5.1.3. Universell Utforming (uu) og NS1101

Krav om universell utforming er gitt i TEK17 og i Plan- og bygningsloven. Den grunnleggende ideen bak universell utforming er å utforme samfunnet slik at så mange som mulig kan delta aktivt uavhengig av funksjonsevne. Målet er at universelt utformede løsninger skal kunne brukes av alle, slik at spesielløsninger unngås. Prinsippet anvendes ved utvikling av produkter, tjenester, bygg, infrastruktur m.v. Universell utforming skiller seg fra tilgjengelighet ved at den ikke krever spesielløsninger for enkeltgrupper, som for eksempel egen inngang for rullestoler. *I en universelt utformet løsning er det hovedløsningen som skal være brukbar for alle.*

Kravene til utformingen er konkretisert i NS11001:2018 Universell utforming av byggverk Del 1: Arbeids- og publikumsbygninger.

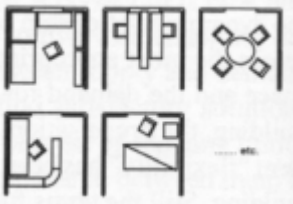
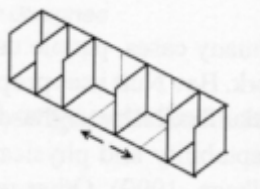
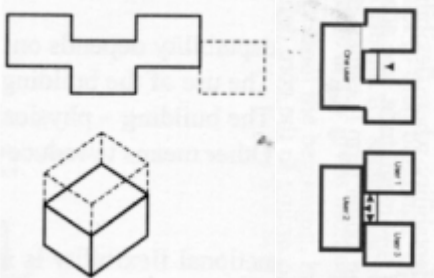
5.1.4. LUKS

Leverandørenes utvikling- og kompetansesenter (LUKS²) er en organisasjon som bidrar i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet ved vareleveranser. LUKS har sammen med partene i arbeidslivet og relevante myndigheter laget en standard for vareleveringsforhold. Standarden bygger på kravene i Arbeidsmiljøloven, PBL, Vegtrafikkloven og Matloven samt forskriftene til disse lovene. LUKS trekkes inn i byggeprosjektene for å kvalitetssikre vareleveringssituasjonen.

5.1.5. FEF arealmodell

FEF står for Fylkeskommunalt eiendomsforum og består av alle landets fylkeskommuner. En arbeidsgruppe innenfor FEF har arbeidet med kompetanseutvikling og erfaringsutveksling innfor areal- og funksjonsbeskrivelser. Gruppen har utarbeidet en arealmodell basert på erfaring og kompetanse fra planlegging av videregående skoler fra alle fylkene. Denne modellen oppdateres løpende og tar inn over seg endringer i læreplaner og strukturer.

5.2. Definisjoner

Tema	Funksjonalitet
Generalitet:	<p>Med dette menes bygningens evne til å møte vekslende funksjonelle krav uten å forandre egenskaper, dvs. at bygget kan tilfredsstille ulike funksjonelle brukerkrav uten at det må gjøres bygningsmessige formål.</p> <p>Høy grad av generalitet = Lett å ta i bruk rom/areal til ulike formål.</p>
Fleksibilitet:	<p>Med dette menes evnen som en bygning har til å møte vekslende funksjonelle krav gjennom å forandre egenskaper, dvs mulighetene for å foreta bygningsmessige og tekniske endringer i bygningen med minimale kostnader og forstyrrelser for den løpende drift.</p> <p>Høy grad av fleksibilitet = Forberedt for ombygging</p>
Elastisitet	<p>Med dette menes mulighetene for tilvekst til (økning av bruksareal) eller underoppdeling av (reduksjon av bruksareal) arealene i en bygning. Høy grad av elastisitet = Lett å bygge til og/eller splitte opp og skille ut</p>

² [Hjem - Leverandørenes Utviklings- og Kompetansesenter \(Luks\)](#)